Redactiunea, Administratiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr 22.
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitu!
Birourile de anunciuri:
Brașovu, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primesc cŭ în Viena *Rudolf Mosse, Hausenstein & Vogler (Oto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L, Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Prețul insertiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. în 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULŬ LII.

„Gazeta“ iese în fiecare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și insertiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 158. Brașovŭ, Sâmbătă 15 (27) Iulie 1889.

Brașovŭ, 14 Iulie.

In München, capitala Bavariei, se întrunescŭ pentru a șéptea óră gimnasticii germanĭ într'unŭ congresŭ, și acéstă întrunire fiindŭ împreunată cu diferite serbărĭ, concursurĭ, petrecerĭ, iau parte la ea și gimnasticĭ din alte state, nu numai cei din Germania.

Așa între alții iau parte și membrii reuniunei germane de gimnastică din Bucurescĭ, carĭ au și trecutŭ p'aci Mercurea trecută cu unŭ trenŭ separatŭ.

Cu acéstă ocasiune, la gara de aci au fostŭ primițĭ cu musica și ospětațĭ de colegii lorŭ germanĭ din locŭ, și se înțelege că n'au lipsitŭ nicĭ toastele pentru poporulŭ germanŭ.

Acéstă manifestațiă a elementului germanŭ la gara din Brașov i-a căḑutŭ greu reptilei din Clușiu și face imputare celorŭ carĭ au organisatŭ trenulŭ separatŭ, că „mai bine sě fi făcutŭ alte lucrurĭ mai folositóre, deórece, în urma rușinósei primirĭ ce au făcut-o cu câțĭ-va anĭ mai nainte gimnasticii germanĭ celorŭ maghiarĭ, nu merită aceia sě se apropiă nicĭ unŭ Maghiarŭ de ei.“

Reptila bugetară face alusiune la congresulŭ gimnasticilorŭ ținutŭ în Dresda, unde gimnasticii maghiarĭ, uitându-șĭ că nu suntŭ nicĭ în *Debreczen* nicĭ în *Kecskemet*, pășiseră demonstrativŭ cu „maghiarismulŭ“ lorŭ. Era cu neputință sě nu supere acéstă atitudine pe Germanĭ, carĭ cunoscŭ tóte uneltirile guvernului unguréscŭ și ale păturei koșuthiste-kulturegyletiste, în contra elementului germanŭ, — ca și în contra tuturorŭ naționalitățilorŭ — cu scopŭ de a-lŭ împedeca în desvoltarea lui națională și cu timpulŭ a-lŭ maghiarisa. Gimnasticii germanĭ au și datŭ espresiune în fața „colegilorŭ“ lorŭ maghiarĭ nemulțămirei și indignărei lorŭ pentru cele ce le suferŭ Germanii de sub stăpânirea unguréscă. De aci mânia reptilei.

Dér când nicĭ organisatorii trenului separatŭ nu suntŭ Maghiarĭ, nicĭ cei carĭ i-au primitŭ la gară pe gimnasticii germanĭ din Bucurescĭ nu suntŭ Maghiarĭ, ce o face pe reptila sě-șĭ verse veninulŭ pe nisce ómenĭ, carĭ n'au făcutŭ vr'o demonstrațiă anti-maghiară, ba n'au nicĭ în clinŭ nicĭ în mânecă nicĭ cu reptila din Clușiu nicĭ cu alțĭ șoviniștĭ kossuthiștĭ-kulturegyletiștĭ?

Foculŭ ei e, că a fostŭ la gara Brașovŭ, la o închipuită gară maghiară dintr'o închipuită Maghiariă, o manifestațiă a vieții germane, că s'a strigatŭ „hoch“ și nu „eljen“, că musica a cântatŭ marșurĭ și cântece germane, ér nu de ale lui Kossuth.

Ar fi vrutŭ fóia bugetară sě se organiseze trenulŭ separatŭ pentru înscenarea vr'unei manifestații „patriotice“-antidinastice ca la Turinŭ, orĭ a vr'unei manifestații kulturegyletiste-antinaționaliste ca la Clușiu și altele de felulŭ acesta.

Astea le póte face Kulturegyletulŭ cu aderenții lui, intrândŭ asemenea manifestații în cadrulŭ programului activității sale. Nemaghiarii nu înțelegŭ a se manifestă altfelŭ nationalicesce decâtŭ ca ceea ce suntŭ.

Câtŭ pentru apostrofa din urmă, că „gimnasticii germanĭ nu merită sě se apropiă de ei nicĭ unŭ Maghiarŭ“, e de prisosŭ făcută, pentru că gimnasticii germanĭ din Bucurescĭ și din Brașovŭ nicĭ n'au așteptatŭ pe nicĭ unulŭ sě se apropie de ei, n'au simțitŭ acésta nevoiă, precum nu se va simți nicĭodata nevoia unei asemenea apropiărĭ, în împrejurărĭ ca cele de aḑĭ, de nicĭ o naționalitate nemaghiară.

Amiciția și frăția numai pe respectulŭ reciprocŭ alŭ limbii și naționalității, și pe esercitarea drepturilorŭ egale politice și naționale se póte 'ntemeia. Până ce nu va fi așa, nu póte fi vorba de-o apropiare între Nemaghiarĭ și Maghiarĭ.

DIN AFARĂ.

Alianța triplă și Turcia.

„Novosti“ scrie: Până acum se pare, că Anglia nu s'a hotărîtŭ, ca sě se alăture la liga de pace, se silesce însě, ca sě facă pe alte state sě se alăture la acéstă ligă, cum d. es. pe Bulgaria, România, Serbia, Italia și în fine pe Turcia. Vrêndŭ ca sě-șĭ asigure deplina libertate de acțiune, voesce totodată sě întărescă alianța triplă. Vedemŭ, că chiar și puternica Germaniă, care cu atâta ambițiune a declaratŭ, că nu se teme decâtŭ de Dumneḑeu, neîncetatŭ încheiă alianțe, pentru a-'șĭ asigura succesulŭ. Nicĭ Anglia n'ar întârḑia s'o facă acésta, décă n'ar esista în Europa două grupurĭ de alianțe contrare. Ea voesce față cu aceste alianțe sě-șĭ țină mânile libere, voesce adecă sě le echilibreze. De aceea umblă ea, ca față cu puterea armată a Rusiei și Franciei, sě opună o putere armată de aceeașĭ forță. Décă Rusia și Francia ar fi în preponderanță situațiunea Angliei în Orientŭ ar deveni fórte dificilă; de altă parte însě și preponderanța triplei alianțe ar despoia pe Anglia de orĭ ce influență a sa în Orientŭ. E lucru naivŭ a susține, că pe Anglia o amenință în Orientŭ numai Rusia, deórece Constantinopolulŭ prea ușorŭ póte sě ajungă și în mâna Germanilorŭ. De aceea Anglia tocmai așa nu doresce ca sě învingă Austria, precum nu doresce, ca sě învingă Rusia. Interesele Angliei numai prin echilibrulŭ puterilorŭ continentale potŭ sě fiă păzite. Din momentulŭ, în care Serbia s'a smulsŭ de sub influența Austriei și de când în Viena au începutŭ a se ivi neîncrederĭ și față cu România, de atuncĭ alianța triplă în Peninsula-Balcanică a începute a se clătina. Pentru restabilirea echilibrului nu rěmâne alta, decâtŭ ca sě atragă și pe Turcia în tripla alianță. Nu este însě încă sigurŭ, că va succede acésta. Scie fórte bine Turcia, că până când durézá încă emulațiunea între cele două grupurĭ aliate, până atuncĭ ea nu este periclitată; îndată ce însě unulŭ orĭ altulŭ dintre cele două grupurĭ va învinge, ḑilele rěmânerei Sultanului în Constantinopolŭ suntŭ numěrate, în celŭ mai bunŭ casŭ însě Turcia îșĭ va perde teritoriulŭ din Europa. De aci se esplică atitudinea atâtŭ de pasivă, ce o observă Turcia față cu cestiunea bulgară. Pórta numai atuncĭ va eși din reserva sa, când vre-una dintre puterĭ se va amesteca de faptŭ în afacerile din Orientŭ. A se alătura la tripla alianță, nu este în interesulŭ ei și de aceea nisuința, de a câștiga pe Turcia pentru tripla alianță, va rěmâné fără de succesŭ.

Pregătirĭ militare rusescĭ și italiane.

„Standard“ aduce scirea, că la granițele Armeniei se facŭ numěróse concentrărĭ de trupe rusescĭ. Ba numita fóiă susține apriatŭ, că în timpulŭ de față se află în Caucasŭ 80 de mii de ostașĭ rusescĭ. Se vestesce, că și Italia se pregătesce de rěsboiu. Intocmirea flotei se face cu o activitate febrilă. In Veneția se lucrézá, chiar și nóptea, la lumină electrică. Vestea despre demisionarea ministrului de rěsboiu Viale Bertole, care a fostŭ desmințită în modŭ oficialŭ, a fostŭ urmarea unei neînțelegerĭ avute cu Crispi; Crispi ar fi ḑisŭ adecă, că pregătirile se facŭ prea încetŭ. Din astă causă și ministrulŭ de marină Brie a vrutŭ sě-șĭ dea dimisia.

SCIRILE ḐILEI.

Descoperirea Ardealului. In revista unguréscă „Századok“ publică „istoriculŭ“ „ungurŭ“ Hunfalvy o seriă de articulĭ, în carĭ polemiséză cu d-lŭ Xenopolŭ, distinsulŭ nostru istoricŭ. Ansă la acésta i-a datŭ istoria mai nouă a d-lui Xenopolŭ, în care se confirmă faptulŭ, că dela anulŭ 270 începêndŭ și până aḑĭ, Dacia a fostŭ ne'ntreruptŭ locuită de Românĭ. Acésta, se înțelege, nu'i place jupânului Hunfalvy și de aceea se apucă din nou sě macine în vêntŭ „dovedind“, că la venirea Ungurilorŭ nicĭ nu esistau „Romunyĭ“ — cum 'i numesce elŭ — *Nicĭ Ardealulŭ ḑice, că nu a esistatŭ în-*

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

(5)

CONSCIINȚA LATINITĂȚII INTRE ROMÂNII DIN SECOLII TRECUȚĬ.

Conferință rostită la Ateneu de d-nul **V. A. Urechiă.**

(Urmare și fine.)

Consciința latinității, imboldită de nedreptățile ḑilei, căḑută în principate, ia în Ardélŭ, unŭ momentŭ unŭ avêntŭ, care o împinge până la erorile esagerațiunei. Petru Maiorŭ, ca sě probeze purulŭ sânge de Latinŭ din vinele nóstre, inventéză doctrina, că *Dacii au peritŭ* toțĭ în rěsbóiele cu Traianŭ. Patriotismulŭ șcólei dela Blașiu a pututŭ fi sfădĭtŭ uneorĭ cu sciința, dér nicĭ odată cu interesele nobile ale naționalității.

*

In Moldova consciința latinității nu este înădușită de domnia fanariotică. Iacobŭ metropolitulŭ cere, ca în șcóla domnéscă sě se învețe *latinesce*, căcĭ fără acéstă învěțătură, pe care aḑi o respingŭ domnii patronĭ ai șcólelorŭ reale, „*nu se póte împodobi limba moldovenéscă*“.

Primele nóstre cărțĭ didactice cuprindŭ urme necontestate ale esistențeĭ consciinței latinității. Vedețĭ, bună-óră, o simplă carte de *aritmetică*, tipărită de Anfilohie Hotiniulŭ la 1795 Decemvre 11. — Ilustrulŭ autorŭ cercetéză měsurile de întindere romane, francese, etc. și le compară cu cele româneseĭ. „Este o minune, cum s'a păzitŭ într'acéstă țéră a nóstră o měsură atâtŭ de veche (cea romană), potrivindu-se cu měsurile lui Vespasianŭ împěratulŭ. A Parisului vine mai mărită aprópe cu două degete decâtŭ acésta a Romei, ér a nóstră întocmai. Apoi nu este de mirare, că *noi suntemŭ mai Latini ca Francesii...*

Și ca sě probeze odată mai multŭ acésta, adaugă, că dintre tóte némurile, carĭ se tragŭ dela Latinĭ, numai némulŭ nostru a păstratŭ la norodulŭ de josŭ cifrele romane, crestate în răbójele sale, ér Franțuzulŭ și Italianulŭ numai décă învéță carte, scie acele cifre.

*

Intrébă, ḑice D. Lejean, multŭ regretatulŭ geografŭ francesŭ, intrébă la Constantinopolŭ pe unŭ Arménŭ, de ce némŭ este? Elŭ îțĭ va rěspunde:

— Suntŭ creștinŭ!

Pe consciința naționalității s'a suprapusŭ *religiunea* și a înădușit'o.

Nu așa este cu Românii, chiar și cei mai agravațĭ.

Unŭ vestitŭ cercetătorŭ francesŭ alŭ etnografiei Peninsulei-Balcanice întra într'o ḑi, acum 25 de anĭ, în localitatea „*Călarii*“ din Macedonia. Aci întâlnesce unŭ mândru flăcău, pe care'lŭ întrébă în grecesce: cum se chiamă satulŭ?

— *Nu sborimŭ grecesce*, rěspunde flăcăulŭ. **Sboresce aromânesce!**

— Ce némŭ eștĭ d-ta, décă nu eștĭ Grecŭ?...

— Io hiu Armânŭ...

— *Eștĭ Arménŭ?*

Nu vrute oaspe... (adecă iubite amice) ḑice **cu mâniă** *Eu hiu Armânŭ.. hiu dela Roma!*

Și acelŭ țěranŭ macedonénŭ, care îșĭ apěra cu něcazŭ originea, habarŭ n'avea, unde vine Italia!.. Totŭ așa păți.. la Mezzova (Amincio) și Săracŭ!

Suntŭ câțĭva anĭ, guvernulŭ austriacŭ a rênduit o comisiune etnografică, care sě catagrafieze diversele națiunĭ din imperiu. Acéstă comisiă de catagrafiă, în Istria, la îndemnulŭ Slavilor, voise sě înscrie între Slavĭ pe Românii din *Valea arsă*... Consciința acestui micŭ poporŭ deacolo se revoltă și Valearseniĭ strigau către comisiune:

Nu suntemŭ Slavonĭ.... *Noi govorimŭ romanesco*, adecă *grăimŭ românesce.*

Grăimŭ românesce!

Étă vechiulŭ strigătŭ de recunóscere alŭ Românilorŭ dela finele secolului trecutŭ încóce.

In seculara luptă cu lumea slavică, ce descântecŭ ne-a depărtatŭ dela ea și a împedecatŭ contopirea nóstră în acéstă simpatică rasă, de o religiune cu noi?

Graiulŭ românescŭ! Sârbu, Cavalerŭ Stamati, Gonata, Nacu.... au scrisŭ, o scimŭ, și în rusesce, în mijloculŭ Basarabiei, că némulŭ moldovenescŭ și muntenescŭ și ardelenescŭ este dela Roma..

In lupta din urmă seculară și ea, cu Fanarioții, — Grecii puternicĭ de puterea ce dă superioritatea de cultură, n'au isbutitŭ sě facă măcarŭ sě *mijască* consciința latinității în poporulŭ românŭ... Departe de a ne învěța ei, Grecii, sě scimŭ

nainte de venirea Ungurilorŭ, deórece numirile geografice au devenitŭ cunoscute numai pe timpulŭ domnirei St-lui Stefanŭ. Lucrurile, ḑice marele „istoricŭ“ maghiarŭ, nu stau aşa precum le arată Xenopolŭ şi precum o credŭ acésta şi istoricĭ de renume; aceştĭ istoricĭ însĕ nu cunoscŭ nicĭ istoria, nicĭ geografia Ardealului. Aşa ḑice Hunfalvy şi o fi avêndŭ „dreptate“, dovédă împrejurarea, că nicĭ unuia dintre istoricii din lume nu i-a plesnitŭ prin minte, că Ardélulŭ a fostŭ descoperitŭ de Ungurĭ. De nu era Hunfalvy, póte nu s'ar fi mai aflatŭ nimenea, care sĕ pótă da de urmele acestei „descoperirĭ“. Ce ignoranţă!

***

Secerişulŭ. Din Orĕştiă se scrie, că secerişulŭ sĕmĕnăturilorŭ de tómnă este aprópe terminatŭ; orḑulŭ încă a începutŭ a se secera. Resultatulŭ este peste aşteptare slabŭ, mai alesŭ cu privire la grâne. Grânele de primăvéră şi ovĕsulŭ, sĕmĕnate în locurĭ mai ridicate, suntŭ mulţămitóre. Cucuruḑulŭ e fórte promiţĕtorŭ. Din Kezdi-Oşorheiu se raportéză, că pe acolo sĕmĕnăturile de tómnă dau resultate de mijlocŭ, cele de primăvéră, peste totŭ ḑisŭ, bune. Fênŭ a fostŭ puţinŭ, otavă nimicŭ, póme asemenea nimicŭ. Seceta e mare în ambele locurĭ.

***

Uneltirĭ de maghiarisare. Se ḑice că prin mijlocirea deputatului dietalŭ din Deva, ministrulŭ unguarescŭ Baross ar fi avisatŭ deja 13,000 fl. pentru zidirea unui asilŭ de copii în Simeria; afară de aceea, ministrulŭ ar fi pusŭ în perspectivă încă 700 fl. pentru întocmirea acestui institutŭ. In tómnă se ḑice că va primi şi Deva unŭ asilŭ de copii. In Hunedóra şi Orăştiă asilurile de copii suntŭ deja în activitate. In Petroşenĭ încă se va deschide în curêndŭ asilulŭ.

Repeţimŭ ce-amŭ mai ḑisŭ: sĕ-şĭ ferescă Românii copiiĭ de aceste cuiburĭ de maghiarisare.

***

Mina dela Boiţa. Inainte cu câţĭ-va anĭ cumpĕrà unŭ Prusianŭ, anume Heinrich Klein, mina de aurŭ şi de argintŭ dela Boiţa, lângă Deva, dela cei dintêiu proprietarĭ, cu 150,000 fl., spune „Sieb. D. Tgbltt.“ Acum a vêndutŭ Klein mina cu 2 milióne mărcĭ „Băncii dresdiane“ din Berlinŭ. Se vorbesce de investiţiunĭ fórte marĭ, ce are sĕ le facă în Boiţa Banca numită.

***

In contra modei la militarĭ. Ministrulŭ comunŭ de rĕsboiu a ordonatŭ, ca nicĭ unŭ oficerŭ sĕ nu pórte pantalonĭ de véră de altă colóre, decâtŭ sură-galbenă, ca a pantalonilorŭ de pânză ai soldaţilorŭ. Până acum unii oficerĭ purtau pantalonĭ surĭ ca fumulŭ, alţii surĭ-gălbui.

***

Condamnatŭ. „Biserica şi Scóla“ din Aradŭ scrie: „Procuratura regéscă de statŭ a intentatŭ procesŭ contra cutărui Virgiliu Miculescu din Secusigiu pentru calumniarea preoţimei nóstre prin unŭ articulŭ publicatŭ în fóia maghiară din locŭ „Arad és Vidéke.“ Afacerea acésta s'a pertractatŭ în 5/17 l. c. şi inculpatulŭ nepresentându-se a fostŭ condamnatŭ în absenţă la 4 lunĭ închisóre, trei sute florinĭ pedépsă în banĭ şi la suportarea speselorŭ procesuale.“

Ce soiu de „Românŭ“ póte fi acela, care insultă preoţimea română în foile duşmanilorŭ noştri?

***

Pănă'n vêrfulŭ turnului Eiffel. La 18 Iulie n., spunŭ foile vieneze, a sositŭ din Parisŭ în Viena Zekiria-paşa, guvernatorulŭ din Monastirŭ (Bitolia, în Macedonia), însoţitŭ de secretarulŭ sĕu Vlădica. Acesta, în urma unui rămăşagŭ, s'a suitŭ acăţărându-se pe din afară pănă în vêrfulŭ turnului Eiffel şi comisiunea esposiţiunei l'a decoratŭ cu medalia de aurŭ. Vlădica e nu numai gimnasticŭ escelentŭ, ci şi artistŭ în scriere (psilografŭ), elŭ scrie pe capaculŭ unui césŭ de buzunarŭ 20,000 cuvinte şi pe o carte de corespondenţă 300,000 cuvinte. Vlădica e Românŭ macedonénŭ.

***

Focŭ mare a fostŭ la 20 Iulie n. în orăşelulŭ Paks, comit. Tolna. In timpŭ de douĕ óre au rĕmasŭ pe drumurĭ 400 de familii, mai alesŭ ţĕranĭ. Au arsŭ vr'o 400 de case. Sĕrmanii nenorociţĭ stau sub cerulŭ liberŭ prin cimitere, pe locurile libere şi pe strade. Se ḑice că au căḑutŭ jertfă focului mai multe vieţĭ omenescĭ; mulţĭ copii lipsescŭ. Sĕrmanele mame îşĭ caută desperate copiiĭ, şi nu'i găsescŭ. Tóte animalele din casele distruse de focŭ au peritŭ. Dintre edificiile publice au arsŭ casarma şi şcóla ev. Cele mai multe case arse erau acoperite cu trestiă, multe din ele au fostŭ asigurate.

***

Lotĕria reuniunei femeilorŭ din Iaşĭ. De câtva timpŭ suntemŭ ne'ncetatŭ întrebaţĭ de unŭ numĕrŭ de vr'o patruḑecĭ de Românĭ numai dimprejurulŭ Braşovului, décă nu cumva scimŭ, de s'a trasŭ orĭ nu lotĕria organisată de Reuniunea femeilorŭ din Iaşĭ. S'a întrebatŭ chiar la reuniune în Iaşĭ, prin carte de corespondenţă—noi înşi-ne amŭ vĕḑut'o— şi cu tóte astea ómenii nicĭ unŭ rĕspunsŭ n'au primitŭ. Intrebămŭ decĭ biuroulŭ reuniunei femeilorŭ din Iaşĭ: cum stă lucrulŭ cu lotĕria?

***

Musică. De astăḑĭ încolo cântă érăşĭ în fiăcare séră capela lui Pongrácz în restauraţiunea Mehsner.

Continuarea raportului

în procesulŭ părintelui Lucaciu.

Sătmarŭ, 13 Iulie 1889.

(Urmare.)

Procurorulŭ Bozormenyi, continuândŭ: In contra lui Pap Zs. şi soţĭ apĕrarea a voitŭ sĕ esceptioneze; aceste esceptiunĭ însĕ parte suntŭ nemotivate, parte suntŭ obiecţionate. In contra lui Duma V. nu se face nicĭ o alegaţiune deşi şi acesta a mărturisitŭ totŭ ceea ce a ḑisŭ Pap Zs. şi Lipták. Nu este déră nicĭ o îndoiélă, că espresiunile incriminate au fostŭ în adevĕrŭ rostite. Cumcă aceste espresiunĭ şi espectorărĭ suntŭ şi acomodate, ca pe unŭ publicŭ de pe cea mai inferióră tréptă a culturei sĕ-lŭ pótă aţîţa şi agita, se vede şi se adeveresce şi prin simpla cetire a lorŭ. Pentru-că, décă în gura massei neculte românescĭ se dau astfelŭ de espresiunĭ contra statului, că: „óre ce caută aicĭ acest Valachŭ“; când înaintea acestorŭ fanaticĭ orbĭ se ḑice, „că Ungurii întră în sanctuarele nóstre, acolo legile bisericescĭ le calcă în picióre“, când li-se ḑice, că de limba, religiunea şi naţionalitatea lorŭ vréu sĕ-i despóie; décă se ḑice acestui sĕrmanŭ poporŭ românŭ, că deşi din banii lorŭ se acopérŭ lipsele ţerii, totuşĭ Românii nu capăta pâne, ci încă îi apasă mai tare, că nu află nicăirĭ dreptate, orĭ unde se întorcŭ; — nu e nicĭ o îndoiélă, că acestea din gura unui preotŭ românŭ cu tótă ponderositatea posiţiunei sale preoţescĭ, rostite cu tonulŭ amarei esacerbărĭ şi cu gura setósă de sânge, suntŭ acomodate sĕ aţîţe spiritele ascultătorilorŭ proştĭ; nu e nicĭ o îndoiélă, că suntŭ chiar bine cumpĕnite şi corĕspunḑĕtóre, ca în inimile ascultătorilorŭ sĕ se stêrnéscă ura şi ostilitatea în contra gozului de Ungurĭ.

Vasiliu Lucaciu négă, că elŭ ar fi făcutŭ aceste espresiunĭ cu scopŭ de agitare şi se ascunde sub aripele §-lui 175, care § poftesce intenţiunea. Acesta însĕ este unŭ pretextŭ vanŭ, pentru că în ce privesce intenţiunea, deşi nu ar fi altă adeverinţă, e destulă fapta, cuprinsulŭ vorbirei, după ce însuşĭ acusatulŭ recunósce, că a vorbitŭ în tonulŭ celei mai amare esacerbărĭ.

Cele următóre numai mĕ proptescŭ şi mĕ întărescu.

Vasiliu Lucaciu, ca omŭ cu cultură multŭ mai superióră decâtŭ de rêndŭ, cunósce bine influinţa unei vorbirĭ la ocasiunĭ de acestea, ar fi pututŭ sĕ scie dér, că acéstă vorbire nu va trece numai aşa fără urme. A sciutŭ positivŭ, că vorbirea lui va influinţa în modŭ agitătorŭ asupra inimei ascultătorilorŭ sĕi neculţĭ. Acésta ar fi trebuitŭ sĕ-o considere dênsulŭ înainte de conferinţă, totuşĭ o-a făcutŭ, prin urmare e intenţiune la mijlocŭ, şi aşa §-ulŭ citatŭ, de sine cade.

Dr. Vasiliu Lucaciu e prea inteligentŭ, decâtŭ sĕ fi uitatŭ, că cine suspiţioneză şi agiteză. Vorbirea sa furnică de insinuărĭ, ceea-ce apare şi din espunerea aplicării articulului de lege, ḑisŭ alŭ naţionalităţilorŭ din a. 1868.

Acuma trecŭ la altă parte, la solicitarea causei din anulŭ 1887 sub Nr..... şi mĕ ocupŭ cu părţile agravatóre ale acestei solicitărĭ, cu procedura investigătóre şi doveditóre. Fiind-că procuratura s'a fostŭ opritŭ de către tribunalŭ dela aceste date argumentătórie, acum numai la opinia publică mĕ provocŭ, sĕ judece, décă V. Lucaciu a ţinutŭ acéstă vorbire cu scopŭ de agitare?

Conferinţa din Tĕuţĭ s'a conchiămatŭ cu scopulŭ presupusŭ, de a raporta despre decursulŭ conferinţei din Sibiiu. Când Dr. V. Lucaciu şi-a rostitŭ vorbirea sa agitătóre, care nicĭ decum nu póte întra în cadrulŭ programei conferinţei, e fără îndoiélă, că a trecutŭ multŭ peste cerculŭ acelui programŭ. Pănă ce acésta confirmă scopulŭ de agitare, în înţelesulŭ legilorŭ e a se lua ca circumstanţă agravatóre.

Precum a accentuatŭ Lucaciu, gravaminele Românilorŭ neîndestuliţĭ culmineză în aceea, că legile nu se respecteză şi că nu se ţinŭ nicĭ chiar de către autorităţile competente. Tribunalulŭ a desminţitŭ acésta chiar atuncĭ, când ar fi avutŭ ocasiunea a forţa contrariulŭ; a concesŭ tocmai acum, ca acusatulŭ şi martorii lui sĕ se foloséscă de limba lorŭ română; a concesŭ acésta acelui Lucaciu V., care unguresce vorbesce aşa de bine, ca orĭ care Românŭ românesce, care înaintea judelui investigatorŭ nu prin interprete a vorbitŭ românesce, care a recunoscutŭ, că limba maghiară tocmai aşa o vorbesce ca cea română. Acésta e documentarea cea mai eclatantă a urei, ce o nutresce faţă cu naţiunea maghiară; acéstă ură a vrutŭ sĕ o semene între ai sĕi, şi, că acéstă sĕmênţă aruncată înfloresce aḑĭ, o dovedescŭ şi adeverescŭ martorii.

Presentarea şi predarea acusatului au avutŭ acea impresiune asupra mea, că elŭ nu grăesce către tribunalŭ, că aicĭ şi-ar fi greşitŭ ţînta, ci către numĕrulŭ mare românescŭ alŭ publicului şi către representanţii presenţĭ ai pressei românescĭ, ca prin aceştia, ca de pe treptele ce ducŭ la martiriu, sĕ pótă reprivi la trecutulŭ sĕu, şi ca din acéstă înălţime sĕ pótă rîde de aceia, carĭ l'au ajutatŭ şi servitŭ sĕ ajungă la acéstă înălţime. Dér acésta în anumite privinţe e gixer (greşélă), că uşorŭ putemŭ vedé, că acesta nu este martiriu, ci mijlocŭ, şi anume pentru aceea, ca sĕ-şĭ asigure unŭ bunŭ isvorŭ de câştigŭ pentru cărţile de rugăciunĭ în piaţa din Bucurescĭ, ce le traduce din limba germână şi francesă.

Că i-a succesŭ sĕ stêrnéscă ură şi ostilitate în ascultătorii sĕi, e deja documentatŭ; e documentatŭ nu numai prin aprobările ascultătorilorŭ, ci şi prin purtarea lorŭ de după conferinţă. Martorulŭ Herskovits sub jurămêntŭ afirmă, că urmarea vorbirei se sêmte în cercŭ, ce şi astăḑĭ se póte observa. După acestea nu e de lipsă a documenta, că fapta lui V. Lucaciu nu e în stare sĕ distrugă séu sĕ slăbéscă măcarŭ momentele acele, carĭ suntŭ prevĕḑute în citatulŭ § alŭ codicelui penalŭ.

O curte de ospĕtăriă e locŭ destulŭ de publicŭ, ce adeveresce şi presentarea séu înfăţişarea unui publicŭ numĕrosŭ. Cum-că acestŭ publicŭ i-au fostŭ ascultătorii şi că Lucaciu ca ascultătorĭ i-a consideratŭ, nu se póte pune la îndoélă. Publiculŭ acesta a fostŭ în numĕrŭ cu multŭ peste o sută, prin urmare lucrulŭ petrecutŭ acolo a fostŭ publicŭ. Altŭ momentŭ considerabilŭ e, că şi Lucaciu l'a privitŭ pe acestŭ publicŭ ca ascultătorĭ ai sĕi. Şi că publiculŭ acesta i-a fostŭ auḑitoriu recunoscĕtorŭ, prin aprobările viue e mai pe susŭ de tóte documentatŭ.

---

grecesce, şi-am românisatŭ noi pe ei.. Câte odată Românulŭ, impacientatŭ, pune pe Fanariotŭ călare deandósele pe calŭ şi'ĭ ḑice:

„Ḑi Grecule: **hi calŭ murgŭ la fântâna Bordei!**“

Er Greculŭ strigă: Caimeni! *Allogo morgo sto funtina Porti*! (E. Kogăln. p.255.)

In timpulŭ rĕsboiului Austriei cu Napoleonŭ III, pentru păstrarea Lombardo-Veneţiei, unŭ oştênŭ românŭ din Ardélŭ, scrie părinţilorŭ sĕi din Rêşnovŭ, unŭ satŭ de lângă Braşovŭ:

—„Tóte ca tóte, tată cinstite... Numai cu dragă inimă noi nu ne putemŭ bate cu némulŭ de pe aici, că-sŭ totŭ de ai noştri, că ḑicŭ ca noi: pâne, carne casă, mamă, cruce... Nu am aflatŭ până acum, din ce timpŭ dór a venitŭ némulŭ acesta din Ardélŭ tocmai pe aicĭ, dér caută sĕ fiă din vremĭ depărtate, că şi-a stricatŭ rĕu limba, de n'o pricepŭ eu bine de totŭ...“ (Lungĭ aplause.)

Auḑiţĭ?... Italianii suntŭ Românĭ din Ardélŭ, carĭ şi-au stricatŭ limba.... dér totŭ Românĭ au rĕmasŭ!...

Sfântă ignoranţă, dér puternică voce a consciinţei latinităţii nóstre!...

A! graţiă ţie, consciinţă latină, Văcărescu suspina după ḑiua, când „Corbulŭ sĕrmanŭ érăşi aquilă s'o face, şi orĭ-ce Românŭ va fi Romanŭ, mare în resbelŭ şi în pace!“

Graţiă ţie, Moldovenii şi Muntenii au renunţatŭ la provinciile lorŭ şi au devenitŭ o naţiune.

Graţiă ţie, ţĕrile, cărora la 1848, în parlamentulŭ francesŭ, nu li-se ḑicea măcarŭ pe nume, ci le chema unŭ oratorŭ la Moldachie et la Valachie, devenirā, prin vitejia braţului oştenilorŭ noştri, Româniă, una şi nedespărţită, aḑĭ neignorată de nimenĭ.

In timpulŭ rĕsboiului dela Plevna, de pe ţĕrmii Mansanarezului, isbucnì prima voce de recunóscere de către fraţii Latinĭ, a Latinilorŭ dela Dunăre. Etă ce scrie într'unŭ jurnalŭ spaniolŭ: „Esperanţa:“

— „Némulŭ nostru câtŭ de numĕrosŭ este, lumea întrégă scie. Mama nóstră cea vechiă multe copiliţe a fostŭ avutŭ; multe gospodării, unele mai norocite, altele, cum a datŭ bunulŭ D-ḑeu, s'au născutŭ din măritarea lorŭ.

„Fetiţa cea negriciósă, cu ochiulŭ ca cărbunele, cu inima de jaraticŭ, cu jalusia şi dragostea în sînŭ, a căpĕtatŭ de zestre ţĕrîna dintre Pirenei şi strîmtórea Arabului. Noi suntemŭ feciorii, moştenitorii ei drepţĭ.

„Peste munţĭ trăescŭ copilaşii altei fiice; ei sémĕnă cu noi la chipŭ şi la mândriă, fruntea lorŭ privită'i de lumea întrégă, ochii lorŭ limpeḑĭ ca cerulŭ celŭ albastru, suntŭ icóna inimei lorŭ; viclenia nu încape în vorba lorŭ ca în aceia a némului, care umblă şi multŭ a umblatŭ sĕ înşele pe sora cea mai mare. Sĕrmana de mama ei! tóte fetele le-a măritatŭ cu mai multŭ séu mai puţinŭ norocŭ; numai pe acésta mai mare n'a putut'o gospodări. După mórtea sa, acésta s'a cam datŭ în dragoste cu strĕinii vitregĭ, carĭ au căutatŭ s'o înşele.... Dér acum s'a înţelepţitŭ! E tînĕră şi frumósă; ţarinĭ aurite dintre Adriatica şi Marea-Mediterană suntŭ zestrea ei: bunŭ e Dumneḑeu!

„Dér óre numai 3 fete sĕ fi eşitŭ din casa mamei nóstre dela Tibru?

„Vêntulŭ ce bate despre rĕsăritŭ aduce, de o sémă de lunĭ, nisce vorbe de rĕsboiu de vitejĭ, care par'că nu sunt streine urechilorŭ nóstre. Ce e pricina óre, că le auḑimŭ cu tóte vijeliile şi vaetele furtunei, care a năpăditŭ de-o sémă de vreme peste noi?

Pricina? — Care omŭ, cu inima sfăşiată de durere chiar, póte sĕ opréscă d'a ajunge la inimă glasulŭ unei rude iubite? Care inimă póte sĕ se închidă aşa de multŭ în durerea sa, ca, la vestea, ce i-ar da cineva, că sora cea pierdută şi de atâta amarŭ de vreme uitată, s'a aflatŭ că trăesce; — care inimă, ḑicŭ, ar putea înăduşi o bătaiă de bucuriă?

„Spaniolilorŭ! Sora nóstră cea pierdută este *România*! (Frenetice aplause). Nu e de mirare, că glasulŭ sĕu a pututŭ străbate pănă la noi, peste atâţia munţĭ şi atâtea ţĕrĭ, căcĭ ea vorbesce în limba neamului nostru, căcĭ *curcanii* sĕi grăesc glasulŭ lorŭ putermicŭ, care spune lumei întregĭ numele ţĕrei.

Puterea graiului naţionalŭ a fostŭ confundată de unii cu însăşĭ consciinţa naţionalităţii. Acésta este însĕ distinsă şi mai tare decâtŭ însă-şĭ limba. Da!

On. Tribunalŭ regescŭ! Décă aşĭ sta înaintea curţii cu juraţĭ, aşĭ apela şi la sêmţulŭ lorŭ patrioticŭ, dér aicĭ sunt în faţa unorŭ judĭ recĭ, carĭ numai după literă şi vorbe bine cumpĕnite au sĕ judece. Agitarea lui V. Lucaciu atacă hegemonia rassei maghiare, care hegemoniă e esistentă de dreptŭ şi obligătóre.

Legile create de legislaţiunea maghiară în anulŭ 1868 nu numai, ci şi cele carĭ au urmatŭ mai târdiu, în cunoscinţa puterii sale superióre şi precumpĕnitóre, cu dragoste i-au îmbrăţişatŭ şi pe fraţii de limbă străină. Prin concedarea şi nutrirea aspiraţiunilorŭ esprimate în vorbirea incriminată se periclitéză nu numai pacea, ci chiar esistenţa patriei nóstre scumpe, a acelei Ţĕrĭ Ungurescĭ, al cărei sóre cu splendóre rĕsare pe munţii uriaşĭ ai Transilvaniei, şi blândŭ apune pe hotarele de dincolo de Laita, a acelei ţĕrĭ, afară de care nu mai avem locŭ.

Nu vorbescŭ către juraţĭ, ci le vorbescŭ judilorŭ serioşĭ, a cărorŭ datorinţă este, a-şĭ crea judecata lorŭ rece seriosŭ şi obiectivŭ. Sciţĭ prea bine, că pe celŭ ce aţîţă, pe Ungurŭ, Tĕutŭ (Slovacŭ), Germânŭ, orĭ pe Românŭ în contra uneia séu alteia dintre naţionalităţĭ, pe celŭ care aţîţă pe unulŭ în contra celuilaltŭ, aveţĭ datorinţă nu numai sĕ-lŭ judecaţĭ, ci sĕ-lŭ şi condamnaţĭ. In anulŭ 1885 cu hotărîrile înaltei Curie de sub Nr. 2944 şi 4138 s'au condamnatŭ 2 creştinĭ, carĭ au agitatŭ în contra Jidovilorŭ. Este o sentinţă curială, care condamnă şi judecă agitarea şi aţîţarea unei confesiunĭ în contra alteia, este însĕ şi alta, care se abate dela acésta, încâtŭ vorbesce despre agitarea unei naţionalităţĭ în contra alteia, ce e şi mai mare pĕcatŭ.

Unŭ nemaghiarŭ, dér cetăţénŭ alŭ statului ungurescŭ, unŭ asemenea preot, dér Sêrbŭ, a disŭ într'unŭ locŭ cu o ocasiune despre nescarĭ connaţionalĭ ai sĕi, dér bunĭ patrioţĭ, următórele: „S'au făcutŭ vêndĕtorĭ ai neamului lorŭ, ca St. Petru alŭ lui Christosŭ, gropaşii sângelui şi neamului lorŭ.“ In contra acestui preotŭ s'a sistatŭ cercetarea, căcĭ obiectul nu a fostŭ numitŭ, fără de care nu a pututŭ sĕ aţîţe la ură, şi aşa acele espresiunĭ s'au devalvatŭ la simplă expectoraţiune, fantasiă nevinovată. Nu aşa este însĕ în casulŭ de faţă, pentru că aicĭ obiectulŭ urei este espresŭ numitŭ: este naţiunea maghiară, ca una, care interesele românescĭ le sugrumă, ca una, care calcă şi subjugă pe Românĭ.

De altă parte vorbirea lui Vasiliu Lucaciu, cu espectoraţiunile sale violente, cu aserţiunile sale nedrepte şi false, cu catezanţă şi orbişŭ a trecutŭ peste cerculŭ, din care amintitulŭ popă sêrbescŭ nu a cutezatŭ sĕ iésă.

La prima privire a acestui casŭ vedemŭ o asemĕnare cu celŭ citatŭ, este însĕ în aducerea sentinţei la causa amintită unŭ argumentŭ, pe care tribunalulŭ nu şi-lŭ póte lua de cinosură la aducerea sentinţei sale, care dice, că la comiterea agitaţiunei se recere, ca publiculŭ sĕ fiă provocatŭ la ură şi ostilitate, acésta însĕ obvine din confundarea şi neînţelegerea espresiunilorŭ „agitéză“ şi „provócă“.

Alinea a 2-a a §-lui 172 poftesce, ca cineva în locŭ publicŭ sĕ aţîţe în contra altuia, aceea însĕ nu-o poftesce, ca separatŭ sĕ se facă şi provocare, pentru că décă acesta ar fi fostŭ scopulŭ legii, atuncĭ nu numai în § 171 şi 72, ci şi în alinea a 2-a a §-lui 172 ar fi folositŭ espresiunea „provócă“. (Aicĭ procurorulŭ eră face esplicarea diferinţei între agitare şi provocare la agitare.)

După acestea am convingerea, că mĭ-a succesŭ sĕ arătŭ diferinţa între cele două concepte şi fapte: „agitare“ şi „provocare la agitare“ şi sĕ tragŭ consecinţele pentru casulŭ de faţă. Acum nu-mĭ mai rĕmâne alta, decâtŭ sĕ mĕ încredŭ prudenţei şi înţelepciunei cunoscute a onor. tribunalŭ, care va sci şi va vrea sĕ apere interesele societăţii vătĕmate şi care va sci judeca dreptŭ şi obiectivŭ.

Faţă cu Dr. Vasiliu Lucaciu constatezŭ crima prevĕdută în alinea a 2-a a § 172 a codicelui penalŭ, şi-mĭ facŭ acusarea în următórele:

'Lŭ acusŭ pe Dr. Vasiliu Lucaciu, preotŭ românŭ gr. cat. în Şişestĭ, pentru crima agitării în contra naţiunei maghiare şi a statului, şi constatezŭ, că a făcutŭ şi comisŭ prin acestea aceea, ce este prevĕdutŭ şi statoritŭ în § 172, alinea 2-a a codicelui penalŭ. Cerŭ decĭ, ca sĕ se aplice în contra lui pedépsa prevĕdută în acestŭ §, precum şi sĕ se judece şi la purtarea speselorŭ de 357 fl. 17 cr. şi ce ar mai urma, precum şi la replătirea speselorŭ de închisóre.

Când facŭ acéstă acusaţiune, nu vĕdŭ nicĭ o împrejurare uşurătóre; am sĕ amintescŭ însĕ ca agravatóre: diferinţa intelectuală şi culturală între acusatulŭ şi publiculŭ lui ascultătorŭ din acea conferinţă; că conferinţa nu s'a conchiămatŭ, ca acolo sĕ se ţină acelŭ discursŭ politicŭ, ci acela s'a furişatŭ acolo; că efectulŭ vorbirei e mai mare decâtŭ este prevĕdutŭ şi prescrisŭ în §-ulŭ citatŭ alŭ codicelui penalŭ, elŭ nu numai a agitatŭ, ci aievea a şi produsŭ agitare.

Am sĕ însemnŭ încă, că pedepsirea lui V. Lucaciu, prin care-şĭ capĕtă şi consoţii lui pedépsa meritată, va fi unŭ esemplu eclatantŭ şi covêrşitorŭ pentru toţĭ aceia, carĭ prin asemenea procederĭ arŭ vré sĕ neliniştéscă şi sĕ facă problematică pacea şi liniştea internă a ţĕrii.

(Va urma.)

Literatură.

Sistemele ortografice cu litere latine în Limba română, ca tesă de licenţă, de *Romulus Ionaşcu.* Focşanĭ, 1889. Sub acestŭ titlu a eşitŭ de sub tiparŭ o interesantă borşură de 142 pag. 8⁰, vĕdutŭ şi aprobată de d-lŭ Andreiu Vizanti, profesorŭ de limba şi literatura română la universitatea din Iaşĭ. In broşură se arată în ordine cronologică desvoltarea ortografiei nóstre, împreună cu tóte sistemele ortografice mai principale, atâtŭ etimologice, câtŭ şi fonetice, aşa că opulŭ d-lui Ionaşcu este de interesŭ nu numai pentru filologii specialiştĭ, ci pentru toţĭ amatorii limbei nóstre românescĭ.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS“.

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pesta.)

Berlinŭ, 26 Iulie. La sosirea monarchului austriacŭ aci, au fostŭ adunaţĭ, afară de cancelarulŭ imperiului, tóte căpeteniile celorŭ mai înalte autorităţĭ ale imperiului.

„Kreuzzeitung“ anunţă în consonanţă cu „Standard“, că visita împĕratului germanŭ la Constantinopolŭ a fostŭ zădărnicită prin intrige rusescĭ.

Logodnă.

In 21 n. c. s'a fidanţatŭ D-lŭ *Aureliu Popŭ*, teologŭ absolutŭ de Blaşiu, cu D-şóra *Lucreţia Cozma* din juculŭ de susŭ.

DIVERSE.

Cristoforŭ Columbŭ sfântŭ! După scirile ce vinŭ din Italia, se crede, că Papa va oferi titlulŭ de „venerabilis“ lui Cristoforŭ Columbus, în urma cărui titlu descoperitorulŭ Americei va fi trecutŭ apoi între sfinţĭ. Deja 850 de episcopĭ, metropoliţĭ şi patriarchĭ au cerutŭ Papei acestŭ lucru. Petiţia formală va fi înaintată Papei de comitele Roselli.

Unŭ concursŭ pentru bărbaţĭ. In urma atâtorŭ concursurĭ de frumseţe femeescĭ, unŭ impresario din Viena, caută a organisa unŭ concursŭ de bărbaţĭ, carĭ sĕ fiă judecaţĭ de unŭ juriu compusŭ numai din femei. Patru premii vorŭ fi decernate: 1. Se va da celui mai frumosŭ bărbatŭ. 2. Aceluia, care va avé mustaţa cea mai frumósă. 3. Se va da aceluia, care va avé nasulŭ celŭ mai mare, şi 4. aceluia, care va avé capulŭ mai pleşuvŭ.

Ciudată plăcere. Se scrie din Londra. că unŭ anume Robert *Pelham* adoratorŭ cunoscutŭ ală scriitorului Shakespeare, a anunţatŭ de curêndŭ în diarele de acolo că fiă-cărui copilŭ, pe care părinţii îlŭ vorŭ boteza cu numele de *Hamlet* séu *Lear*, îi va da unŭ libretŭ de depunere despre o sumă de o liră sterlină (12 fl.) Mulţĭ părinţĭ sĕrmanĭ s'au folositŭ de ocasiune. Pelham a dăruitŭ până acum 250 lire sterline. Până când va avé astă plăcere ciudată nu se scie, de altfelŭ este bogatŭ de ajunsŭ, ca sĕ-şĭ pótă face şi asemenea plăcerĭ.

Bancă de jocŭ în Belgradŭ. Se screi din Belgradŭ: Unŭ consorţiu americanŭ a oferitŭ oraşului Belgradŭ 8 milióne francĭ, décă le va permite sĕ înfiinţeze o *bancă de jocŭ* în parculŭ idilicŭ dela ropcider, care este 5 klm. departe de Belgradŭ. Templulŭ de jocŭ sĕ se ridice în străvechia pădure de stejarŭ dela ropcider, unde odinióră o mână de ucigaşŭ a curmatŭ viéţa principelui Mihailŭ. Privirea acestui templu va fi îndreptată spre încântătórele posiţii Sava şi Dunăre. Consorţiulŭ se obligă a zidi pe spesele sale hotelurĭ şi vile, oraşulŭ, care nu va avé nicĭ unŭ obligámêntŭ, va beneficia la câştigŭ cu a treia parte. Câtă „marinimositate“! Părinţii oraşului nostru nu mai sciu de capulŭ lorŭ. In ideiă vĕdŭ deja jumĕtate Europa călĕtorindŭ la ropcider, vĕdŭ lângă Sava ridicându-se unŭ alŭ doilea Parisŭ. Până acum lipsesce concesiunea, încă s'au îngrijitŭ de unŭ cimitirŭ corĕspundĕtorŭ, lipsesce protestulŭ Alteţei Sale principelui de Monaco, care póte întrupa ideia şi, yankeii şireţi, suntŭ sigurĭ de succesŭ.

Treidecĭ de mii florinĭ onorarŭ pentru o carte ar puté mulţumi şi pe celŭ mai pretenţiosŭ scriitorŭ. După cum spune „Vanit. Fair“, librarulŭ Longman din Londra a promisŭ D-rului Nansen 2500 lire sterline pentru descrierea călĕtoriei sale în Grönlanda.

Necrologŭ.

Maria Suciu născ. *Bucşia*, ca soţiă, în numele sĕu şi alŭ fiilorŭ sĕi: *Vasiliu*, licenţiatŭ în SS. Teologiă şi parochŭ gr. cat. alŭ Căpuşiului de Câmpiă, cu soţia sa Elena şi fiiĭ Victorŭ şi Emiliu; *Ludovica* cu soţulŭ ei Stefanŭ Boroşŭ, preotŭ gr. cat. în Cs. st. Ióna, şi ficele lorŭ Rosalia şi Elena; *Aurelŭ Avramŭ*, absolutŭ alŭ facultăţii de sciinţe din Bucurescĭ şi oficerŭ în reservă în armata României; *Petru*, economŭ, *Octavianŭ*, învĕţăcelŭ de tipografie în Braşovŭ, şi *Valeriu*, scol. în a III cl. gimn. în Blaşiu, cum şi în numele fraţilorŭ defunctului: *Petru Suciu*, vĕduvŭ în Mişcreacŭ, Ludovica Bugnerŭ născ. Suciu, vĕduvă în Blaşiu cu fiiĭ lorŭ şi în numele numĕroşilorŭ nepoţĭ, consângenĭ, afinĭ, preoţĭ tractualĭ, amicĭ şi cunoscuţĭ aduce la trista cunoscinţă, că iubitulŭ lorŭ soţŭ, respective tată, moşŭ, frate, rudeniă, colegŭ şi amicŭ **Avramŭ Suciu,** parochŭ gr. cat. alŭ comunei Valea, în etate de 69 anĭ ai vieţei şi 38 ai căsătoriei şi preoţiei sale, în urma bĕtrâneţelorŭ, împărtăşitŭ cu sf. sacramente ale muribundilorŭ, a reposatŭ în Domnulŭ în 24 Iuliu st. n. a. c. $5^1/_2$ óre a. m.

Reposatulŭ în Domnulŭ, fiindŭ într'o părochiă muntósă şi fórte sĕracă, a avutŭ de a se lupta în decursulŭ vieţii cu cele mai marĭ greutăţĭ pentru a puté da numĕrósei sale familii o crescere corĕspundĕtóre demnitaţii unui preotŭ, ceea ce Dumnedeu i-a şi ajutatŭ.

Osĕmintele rĕposatului se vorŭ aşeda spre odihnă vecĭnică în cimiterulŭ de lângă biserica gr. cat. din locŭ, la 26 Iuliu st. n. a. c. la 9 óre a. m.

Fiă-i ţĕrîna uşóră şi memoria binecuvêntată!

Valea, 24 Iuliu st. n. 1889.

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 26 Iulie st. n. 1889.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.43	Vênd.	9.45
Argintŭ românescŭ -	„	9.40	„	9.43
Napoleon-d'orĭ - - -	„	9.47	„	9.50
Lire turcescĭ - - -	„	10.68	„	10.72
Imperialĭ - - - -	„	9.68	„	9.72
Galbinĭ	„	5.58	„	5.64
Scris. fonc. „Albina“ 6⁰/₀	„	102.—	„	—.—
„ „ „ 5⁰/₀	„	98.59	„	99.—
Ruble rusescĭ - - -	„	121.50	„	122.50
Discontulŭ - - - -	$6^1/_2$—8⁰/₀ pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 25 Iulie st. n. 1889.

Renta de aurŭ 4⁰/₀ - - - - - - -	99.70
Renta de hârtiă 5⁰/₀ - - - - - -	94.95
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) - -	100.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) - -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	112.50
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ - - - - - - - -	99.75
Bonurĭ rurale ungare - - - - -	104.80
Bonurĭ cu clasa de sortare - - - -	104.80
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timişŭ - - -	104.80
Bonurĭ cu cl. de sortare - - - -	104.80
Bonurĭ rurale transilvane - - - -	104.80
Bonurĭ croato-slavone - - - - -	105.—
Renta de hârtiă austriacă - - - -	83.75
Renta de argintŭ austriacă - - - -	84.80
Renta de aurŭ austriacă - - - - -	109.55
Losurĭ din 1860 - - - - - - - -	140.60
Acţiunile băncei austro-ungare - -	909.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar. -	316.75
Acţiunile băncei de creditŭ austr. -	304.25
Galbenĭ împĕrătescĭ - - - - - - -	5.65
Napoleon-d'orĭ - - - - - - - - -	9.49
Mărcĭ 100 împ. germane - - - -	$58.42^1/_2$
Londra 10 Livressterlinge - - - -	119.35

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

---

slavismulŭ a copleşitŭ pe a locurea, în Dalmaţia, în Istria, în Moravia, limba română; dér întrebaţĭ pe vechii ei vorbitorĭ din acele părţĭ, ce némŭ suntŭ? ei vĕ vorŭ rĕspunde: suntemŭ Vlahĭ séu Mavro-Vlahĭ, ér nu Slavĭ! (Aplause).

Sultanulŭ Amurat a socotitŭ, că va face Turcĭ din Românĭ, poruncindu-le sĕ nu mai grăéscă nicĭ prin casele lorŭ limba românéscă, nicĭ sĕ se serve de acéstă limbă prin bisericĭ. Românii au continuatŭ a grăì românesce; atuncĭ Amurat, într'o singură di puse de tăia limba la 25,000 de Românĭ, părinţĭ de familiă. Da! copiiĭ acestora au învĕţatŭ a vorbi turcesce, dér până astădĭ ei totŭ Românĭ au rĕmasŭ şi în limba turcă Românĭ se proclamă... (vii aplause). Conştiinţa originelorŭ a convinsŭ pe tiranulŭ Amurat.

Vedeţĭ ce facŭ Ungurii peste munţĭ: ei nu vorŭ sĕ rĕmâie în urma connaţionalului lorŭ Amurat şi ei prin tóte legile lorŭ (dóră că încă n'au hotărîtŭ sĕ tae turcesce limbile Românilorŭ bĕtrânĭ) facŭ resbelŭ limbei nóstre. Societatea lorŭ de maghiarisare, dispunêndŭ de fondurĭ puternice, le va risipi. înzadarŭ: conştiinţa românismului va triumfa de tóte piedicile ce se punŭ peste Carpaţĭ în calea desvoltării naţionale. (Aplause prelungite).

Cine este amiculŭ limbei române, acela este amiculŭ nostru. Greşită politică a urmatŭ şi urméză vecĭnicŭ cei carĭ combatŭ limba românéscă.

Astădĭ limba nóstră e studiată şi iubită nu numai în ţĕrile latine, dér şi în cele germane. Filologii României suntŭ numeroşĭ şi iluştri în Germania şi bărbaţĭ ca Emil Castelar, Quintana, Gubernatis, Roque-Ferrié etc. au adusŭ, prin lucrările lorŭ, omagii frumuseţei si vitalităţii acestei limbĭ. Apoi astădĭ mai putemŭ óre a ne teme, că sub apĕsarea împrejurărilorŭ momentului s'ar putea năbuşi consciinţa nóstră naţională? Nu! şi noi, ca didurile acestei aule în secolii viitorĭ, sĕ strigămŭ din tóte puterile pieptului nostru:

Suntemŭ Românĭ! Aparţinemŭ marei şi nobilei rasse latine! (Aplause lungĭ şi repeţite. Membrii Ateneului înconjóră pe oratorŭ şi 'lŭ felicită căldurosŭ).

(*„Revista literară.“*)

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovu.